

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Bibliotekarze w służbie człowieka i książki

Author: Bogumiła Warząchowska

Citation style: Warząchowska Bogumiła. (2014). Bibliotekarze w służbie człowieka i książki. „Bibliotekarz” (2014, nr 9, s. 40-42).

© Korzystanie z tego materiału jest możliwe zgodnie z właściwymi przepisami o dozwolonym użytku lub o innych wyjątkach przewidzianych w przepisach prawa, a korzystanie w szerszym zakresie wymaga uzyskania zgody uprawnionego.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Bibliotekarze w służbie człowieka i książki

17 maja 2014 r. na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach odbyła się ogólnopolska konferencja w ramach XXXI Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Oddział w Katowicach. Bezpośrednim organizatorem spotkania była Biblioteka Teologiczna UŚ w Katowicach, przy współpracy Biblioteki Śląskiej w Katowicach, Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej, Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES oraz Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Oddział w Katowicach.

Konferencja miała szeroką formułę zaproszeń i była skierowana do ludzi książki, zarówno do pracowników naukowych i studentów ośrodków akademickich kształcących przyszłych bibliotekarzy, jak i do osób pracujących w różnych typach bibliotek. Nie dziwi więc fakt, że na spotkanie przybyli teoretycy i praktycy bibliotekarstwa oraz doktoranci i studenci. Jednak najliczniejszą grupę uczestników stanowili bibliotekarze z ośrodków akademickich, bibliotek publicznych, szkolnych i pedagogicznych z obszaru Katowic i spoza Śląska, głównie reprezentujący Gdańsk.

Gości powitała Bogumiła Warząchowska – kierownik Biblioteki Teologicznej, a uroczystego otwarcia dokonał dziekan Wydziału Teologicznego UŚ dr hab. Antoni Bartoszek wyrażając uznanie dla organizatorów za podjęcie istotnego tematu dotyczącego służebnej roli bibliotekarzy. Docenił zaangażowanie pracowników bibliotek w ich macierzystych placówkach oraz współpracę ze środowiskiem. W imieniu dyrektora Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej prof. dr. hab. Dariusza Pawelca głos zabrała z-ca dyrektora Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego Małgorzata Waga, podkreślając znaczenie tego typu spotkań dla integracji środowiska. M. Waga zaprosiła również przybyłych gości do zwiedzania Centrum Informa-

cji Naukowej i Biblioteki Akademickiej (CINIBA) jako jednej z najnowocześniejszych placówek bibliotecznych w Polsce.

Bożena Szczykała, pracownik Biblioteki Śląskiej moderowała dalszą część obrad. Nawiązała do początków tworzenia Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej, a co za tym idzie, do jubileuszu piętnastolecia jego działalności, do odbytych spotkań bibliotekarzy w gronie pracowników bibliotek różnych typów i corocznych pielgrzymek na Jasną Górę.

Obrady rozpoczął ks. prof. dr hab. Jan Górecki z Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, omawiając *Zjawisko pielgrzymek na Śląsku w ujęciu historycznym i pastoralnym*. Prelegent przybliżył te miejsca pielgrzymkowe, które historycznie odgrywały znaczącą rolę w podtrzymywaniu świadomości narodowej. Dla Ślązaków tymi szczególnymi miejscami kultury były: Góra św. Anny, Sanktuarium Piekarskie, Kalwaria Zebrzydowska i Jasna Góra z cudownym obrazem Matki Bożej Częstochowskiej.

Zdaniem prelegenta Śląsk od zarania dziejów odgrywał ważną rolę w początkach kultury polskiej, gdyż właśnie na tej ziemi zapisane zostało w *Księdze Henrykowskiej* pierwsze zdanie w języku polskim, a także tutaj pojawiła się pierwsza książka napisana po polsku oraz wyłożone modlitwy.

Kolejny referat wygłoszony przez ks. dr. Henryka Olszara z Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, dotyczył *Współczesnego duszpasterstwa specjalistycznego w Archidiecezji Katowickiej*, a zwłaszcza zaangażowania osób świeckich z różnych grup zawodowych, społecznych i wspólnot modlitewnych. Na podstawie literatury przedmiotu i przeprowadzonych badań prelegent stwierdził, że mieszkańcy archidiecezji katowickiej przynależą do 19 katolickich ruchów i wspólnot modlitewnych, a także biorą czynny udział w 18 stowarzyszeniach religijnych.

Dla zaznaczenia ważności tematu ks. dr. H. Olszar przywołał wypowiedzi Jana Pawła II i Benedykta XVI i zaznaczył, że wśród tak licznych stowarzyszeń, ruchów i wspólnot w archidiecezji katowickiej, istnieje od piętnastu lat Duszpasterstwo Bibliotekarzy – jako grupa społeczno-zawodowa pracowników bibliotek akademickich, publicznych, pedagogicznych i szkolnych. Referent podkreślił, że bibliotekarze wspólnie pielgrzymują do miejsc związanych ze św. Wawrzyńcem – patronem bibliotekarzy, organizują spotkania opłatkowe i uczestniczą w drodze krzyżowej połączonej z konferencją ascetyczną, a także każdego roku spotykają się podczas pielgrzymki na Jasną Górę. Dzięki tym wyjazdom i spotkaniom środowisko bibliotekarzy konsoliduje się tworząc silną grupę zawodową o szerokim oddziaływaniu społecznym.

Następny referat wygłosił prof. dr hab. Leonard Ogierman z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na temat *Ochrony kościelnych dóbr kultury. Renowacja i konserwacja na przykładzie wybranych księgozbiorów*, podkreślając konieczność ochrony zbiorów dla przyszłych pokoleń i zachowania rodzimego dziedzictwa kulturowego. Prelegent zaznaczył, że zbiory bibliotek kościelnych i klasztornych tworzą najcenniejsze kolekcje w Polsce, wśród których inkunabuły i starodruki są w większości pochodzenia kościelnego. L. Ogierman wspominał o ośrodkach działających w obszarze zabytkowych księgozbiorów kościelnych, wśród których wymienił Instytut Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych oraz Federację Bibliotek Kościelnych FIDES. Dzięki tym ośrodkom prowadzone są prace badawcze w zakresie ochrony dóbr kultury – zwłaszcza księgozbiorów klasztornych, a rezultaty tych badań, najczęściej w postaci katalogów rękopisów i inkunabułów, zamieszczane są w periodykach bibliologicznych i historycznych.

W dalszej części wystąpienia zapoznano słuchaczy z historią biblioteki Ojców Paulinów na Skałce w Krakowie. Spośród wielu bibliotek zakonnych skałeczna księżnica jest jedyną biblioteką klasztorną w Polsce, w której dokonano całkowitej rekonstrukcji z zachowaniem ówczesnej sztuki barokowej.

Następnie referent skupił się na zrelacjonowaniu szeregu prac renowacyjnych poczynając od pomieszczeń bibliotecznych, wyposażenia m.in. regałów, szaf bibliotecznych, stołów, poprzez zabiegi konserwatorskie futerałów na książki i opraw. Więcej miejsca poświęcił charakterystyce wybranych starodruków wytypowanych do pełnych prac konserwatorskich. Wśród nich znalazł się najstarszy inkunabuł ze skałecznej biblioteki z 1464 r. *Rationale divinarum officiorum*, zawierający ówczesną wykładnię tekstów liturgicznych oraz efektowny *Atlas świata* z 1592 r.

Sesję plenarną zamykało wystąpienie dr Weroniki Pawłowicz z Biblioteki Śląskiej w Katowicach zatytułowane *Dziedzictwo kulturowe Kościoła w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej*. W referacie zaprezentowano bogatą kolekcję najcenniejszych i najciekawszych obiektów piśmienniczych. Na wstępie prelegentka przedstawiła krótką historię bibliotek cyfrowych w Polsce, a następnie omówiła powstanie i rozwój Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. Zaznaczyła, że głównym celem funkcjonowania ŚBC jest zachowanie i prezentacja historycznego i współczesnego dziedzictwa kulturowego Śląska oraz wspieranie działalności badawczej, naukowej, edukacyjnej i dydaktycznej ośrodków kulturalno-oświatowych. Omówiła prace poruszające sprawy wiary i Kościoła umieszczone w jednej z kolekcji *Miscellaneów* – gromadzącej dokumenty „Religijne” (obejmują 7285 pozycji).

Omawiając poszczególne typy kolekcji z grupy dokumentów religijnych referentka przybliżyła słuchaczom kryteria, według których można wyszukiwać zamieszczone obiekty oraz zaprezentowała te prace, które cieszą się największym zainteresowaniem, a są wśród nich *Żywoty świętych*. Sporo miejsca poświęciła najcenniejszym zbiorom, do których należą rękopisy i starodruki kolejnych edycji Biblii, ksiąg liturgicznych, modlitewników, kancjonałów, katechizmów i śpiewników. Ważną grupę stanowią też prace z historii Kościoła powszechnego, polskiego, a przede wszystkim historii Kościoła na Śląsku. Wśród nich są wydawnictwa pamięt-

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Bibliotekarze w służbie człowieka i książki

Author: Bogumiła Warząchowska

Citation style: Warząchowska Bogumiła. (2014). Bibliotekarze w służbie człowieka i książki. „Bibliotekarz” (2014, nr 9, s. 40-42).

© Korzystanie z tego materiału jest możliwe zgodnie z właściwymi przepisami o dozwolonym użytku lub o innych wyjątkach przewidzianych w przepisach prawa, a korzystanie w szerszym zakresie wymaga uzyskania zgody uprawnionego.

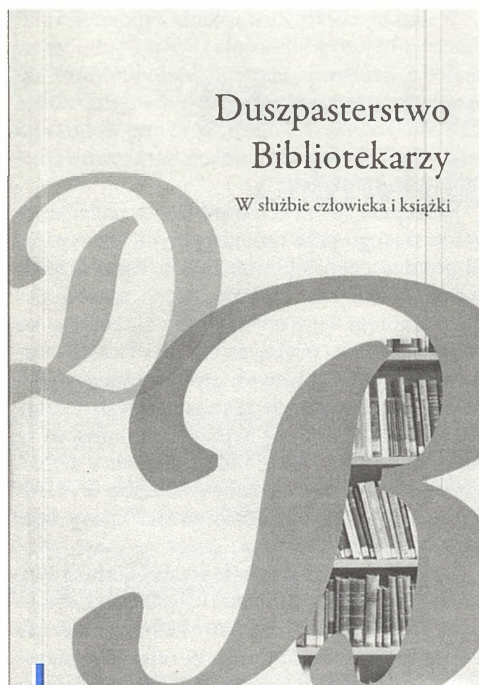
UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Fot. Z arch. Redakcji

nikarskie, monografie miast i parafii oraz udokumentowana działalność naukowa, literacka, katechetyczna i duszpasterska księży śląskich.

Cennym źródłem informacji w ŚBC, dokumentującym od wielu lat dzieje Śląska, są czasopisma, zarówno te dziewiętnastowieczne ukazujące się efemerycznie, jak współczesne, gromadzone w kompletnych rocznikach oraz liczne kalendarze wydawane przez zgromadzenia zakonne, oficyny klasztorne i prężnie działające parafie. Warte podkreślenia i upamiętnienia są wszelkie materiały źródłowe i archiwalne w postaci fotografii, pocztówek i albumów, a zwłaszcza zdjęcia kapliczek i krzyży znajdujących się w Katowicach.

Ważnym dopełnieniem wystąpienia była informacja o gromadzeniu w ŚBC publikacji związanych z innymi religiami chrześcijańskimi, m.in. protestantyzmem, Kościołem ewangelickim i luteraniskim oraz prawosławiem, a także o dokumentowaniu wydawnictw innych religii, poświęconych głównie judaizmowi, i materiałów dotyczących islamu. Podkreślono, że otwartość na inne Kościoły i religie poszerza ofertę gromadzonych publikacji i daje gwarancję szerokiego

upowszechniania dziedzictwa kulturowego różnych wyznań.

Kończącym punktem konferencji była prezentacja książki *Duszpasterstwo bibliotekarzy w służbie człowieka i książki* opracowanej pod redakcją Jana Malickiego z Biblioteki Śląskiej, ks. Henryka Olszara z Wydziału Teologicznego UŚ, Bogumili Warząchowskiej z Biblioteki Teologicznej UŚ i przedmową Damiana Zimonia, arcybiskupa seniora archidiecezji katowickiej. W prezentacji wzięli udział ks. dr H. Olszar, dr B. Warząchowska i ks. dr Maciej Kwiecień – duszpasterz bibliotekarzy archidiecezji gdańskiej. Zebrany przybliżono genezę i cel powstania książki, omówiono jej wartość dokumentacyjną i źródłowy charakter opracowanego materiału. Na zakończenie obrad każdy z uczestników spotkania otrzymał pamiątkowy egzemplarz publikacji.

Dla chętnych i zainteresowanych poznaniem nowoczesnej biblioteki naukowej była możliwość zwiedzania Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej. Natomiast dla koneserów sztuki – okazja udziału w „Nocy Muzeów”. Uczestnicy konferencji zostali zaproszeni do Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego i zachęcani do obejrzenia jedynej w Polsce muzeum organów z możliwością wysłuchania koncertu. W Bibliotece Głównej Akademii Muzycznej odbyła się prezentacja zbiorów oraz była okazja do zwiedzania wystawy poświęconej Karolowi Musiołowi, a także sposobność wysłuchania prelekcji i obejrzenia filmu o życiu i dorobku artystycznym Franciszka Szuberta i Krystiana Zimmermana.

Konferencja „Bibliotekarze w służbie człowieka i książki” odbyła się w przeddzień corocznej pielgrzymki bibliotekarzy na Jasną Górę. Uroczysta Msza św. z homilią ks. dr. H. Olszara była dziękczynieniem za piętnaście lat działalności duszpasterstwa bibliotekarzy. Po mszy św. odbyło się ogólnopolskie spotkanie bibliotekarzy, co było okazją do podsumowania dwudniowych jubileuszowych uroczystości. Wśród przemawiających m.in. głos zabrała Elżbieta Stefańczyk, przewodnicząca Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz dr Ryszard Żmuda, dyrektor Biblioteki Głównej Akademii Medycznej w Łodzi, zachęcając bibliotekarzy do wspólnych spotkań i uczestniczenia w dorocznych pielgrzymkach na Jasną Górę.

BOGUMILA WARZĄCHOWSKA

Biblioteka Teologiczna Uniwersytetu Śląskiego
w Katowicach